

Araştırma Makalesi

Yükseköğretimde Muhasebe Eğitimi: Lisans Ve Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe Bölümlerinin Müfredat İçeriklerinin Mukayeseli Analizi

Accounting Education in Higher Education: Comparative Analysis of Curriculum Contents of Accounting Departments at Undergraduate and Associate Degree Level

Mehmet Ali EKİNCİ

Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi

Serinhisar Meslek Yüksekokulu

mekinci@pau.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-4280-5563>

Makale Geliş Tarihi	Makale Kabul Tarihi
15.08.2025	24.01.2026

Öz

Yükseköğretimde program ve bölümlerin ders müfredatı, ulusal ve uluslararası gelişmeler, yayınlanmış standartlar, ulusal mevzuat değişiklikleri, meslek mensuplarının görüşleri, üniversite-sanayi iş birlikleri, paydaşların görüşleri ve teknolojiye meydana gelen yenilikler vb. nedenlerden dolayı etkilenip güncellenmektedir.

Çalışmanın amacı, Türkiye’de devlet ve vakıf üniversiteleri bazında doğrudan muhasebe eğitiminin verildiği ön lisans ve lisans düzeyinde bölüm ve programların müfredatının nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniği ile mevcut durumlarının tespit edilerek mukayeselerinin yapılmasıdır. Çalışma kapsamında YÖKATLAS 2024 yılı verileri üzerinden Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ön lisans, Muhasebe ve Finans Yönetimi lisans program ve bölümleri tespit edilmiş, ardından bu üniversitelerin web sayfaları üzerinden ders kataloglarına ulaşılarak müfredat verileri toplanmış ve Excel’de tasniflenmiştir. Araştırma sonucunda devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans ve lisans seviyelerinde genel muhasebe, maliyet muhasebesi, şirketler muhasebesi, paket programları, muhasebe denetimi derslerinin müşterek şekilde zorunlu ders olarak ön planda olduğu, ders sayısı ve yükü bakımından ön görüleceği üzere lisans seviyesinde ön lisansa göre eğitim süresi ile paralel olarak 2 kat daha fazla ders olduğu, devlet ve vakıf üniversitelerinin ders müfredatının birbirine yakın içerikte olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Eğitimi, Eğitim Programları, Müfredat, İçerik Analizi

Abstract

The curriculum of higher education programs and departments is affected and updated due to reasons such as national and international developments, published standards, changes in national legislation, opinions of professional members, university-industry collaborations, opinions of stakeholders and innovations in technology, etc.

The purpose of this study is to identify and compare the current status of the curricula of associate and undergraduate departments and programs offering direct accounting education at state and foundation universities in Turkey using content analysis, a qualitative research method. As part of the study, associate degree programs and departments in Accounting and Tax Applications and undergraduate programs in Accounting and

Önerilen Atıf /Suggested Citation

Ekinci, M.A.2026, Yükseköğretimde Muhasebe Eğitimi: Lisans Ve Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe Bölümlerinin Müfredat İçeriklerinin Mukayeseli Analizi, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 61(1), 221-243.

Financial Management were identified using YÖKATLAS 2024 data. Curriculum data was then collected and classified in Excel by accessing the course catalogs of these universities' websites. The study found that general accounting, cost accounting, corporate accounting, packaged programs, and accounting auditing were the most common compulsory courses at both the associate and undergraduate levels of state and foundation universities. As expected, the number and load of courses at the undergraduate level are twice as long as those at the associate degree level, paralleling the duration of study. The curricula of state and foundation universities are similar in content.

Keywords: Accounting, Accounting Education, Educational Programs, Curriculum, Content Analysis

Giriş

Muhasebe, ekonomik faaliyette bulunan tüm kuruluşlarda gerçekleşen mali nitelikteki işlem ve olayları para ile ifade edilmiş şekilde kaydeden, sınıflandıran, özetleyerek raporlayan ve sonuçlarını da yorumlanarak analiz eden bir bilim dalıdır (Horngren ve ark.,2012,s. 3). Bu tanım literatürde birçok kaynakta benzer şekilde ifade edilmekte, ancak bazı tanımlarda muhasebenin bir bilgi sistemi olduğu ifade edilmektedir. Örneğin Weygandt, Kimmel ve Kieso (2019,s.2-5) muhasebeyi ekonomik birimlerin finansal bilgilerini tanımlayan, ölçen ve ileten bir bilgi sistemi olarak tanımlamıştır. Muhasebe eğitiminin muhasebenin tanımından hareketle işletme ve kuruluşların finansal kayıtlarının düzenlenip izlemesi, mali durumlarının anlaşılması ve finansal performanslarını değerlendirilebilmesi için gerekli olan bilgilerin sunulduğu bir eğitim olarak ifade edilebilir. Muhasebe eğitiminin, işletmelerin ihtiyaç duydukları muhasebe ile ilgili meslek elemanlarını, alt ve üst kademe yöneticilerini ve muhasebe meslek mensuplarının yetiştirilmesi ve yeteneklerinin geliştirilmesinde önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Ancak muhasebe eğitime yönelik dersler sadece muhasebe ile ilgili program ve bölümlerde bulunmamaktadır. Mesleki anlamda muhasebe meslek elemanı yetiştirme gayesi olmayan bölüm ve programlarda da muhasebe eğitiminin parçası olan bazı dersler ders müfredatında yer alabilmektedir.

Ülkemizde muhasebe eğitimi yükseköğretim düzeyinde değerlendirdiğimizde iki boyutta ele almak gerekmektedir. Birincisi, amaç ve ders kazanımları göz önünde bulundurulduğunda mezuniyet sonrası muhasebe meslek elemanı olarak çalışması ön görülen bireylerin ağırlıklı olarak tercih ettiği, eğitim müfredatında muhasebe ve finans gurubu derslerin ağırlıklı olduğu, ön lisans seviyesinde Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı, lisans seviyesinde Muhasebe ve Finans Yönetimi bölümü, muhasebe bilim uzmanı olarak çalışması ön görülen bireylerin ağırlıklı olarak tercih ettiği Muhasebe ve Finansman, Muhasebe ve Denetim, Muhasebe yüksek lisans programları, muhasebe biliminde doktor unvanı olarak çalışması ön görülen bireylerin ağırlıklı olarak tercih ettiği Muhasebe ve Finansman, Muhasebe ve Denetim, Muhasebe doktora programları seviyesinde verilen eğitimidir. İkincisi amaç ve ders kazanımları göz önünde bulundurulduğunda mezuniyet sonrası muhasebe meslek elemanı olarak değerlendirilmeyen, farklı amaç ve ders kazanımları olan ancak müfredatında muhasebe eğitimi ile ilgili derslere de yer veren mezuniyet sonrası farklı alanlarda çalışmayı düşünen bireylerin ağırlıklı olarak tercih ettiği, ön lisans seviyesinde iktisadi ve sosyal programlar, lisans seviyesinde iktisadi ve idari bilimler, işletme, ekonomi, iktisat, turizm gibi fakültelerde bulunan bölümler ve muhasebe derslerinin de kısmen yer aldığı bazı mühendislik ve spor bilimleri fakültelerinin bölümleri, yüksek lisans ve doktora seviyesinde bazı bölümlerde verilen eğitimler bu kapsamda sıralanabilir. Dolayısıyla yükseköğretimde verilen muhasebe eğitiminin amacının tamamen muhasebe meslek elemanı yetiştirmek olduğu söylenemez.

Diğer taraftan bu eğitim türlerine ilave olarak farklı amaç ve kazanımlar özelinde, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Halk Eğitim Müdürlüğü tarafından açılan bazı kurslar (<https://e-yaygin.meb.gov.tr>), MEB onaylı sertifika imkanı sağlayan özel dersane kursları (<https://e-yaygin.meb.gov.tr>), Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası bünyesinde alt kuruluş olarak faaliyet yürüten TESMER üzerinden meslek elemanlarına yönelik eğitimler (<https://www.tesmer.org.tr>), ve orta öğretim düzeyinde liselerin (<https://mtegm.meb.gov.tr>) bazı bölümlerinde verilen muhasebe ile ilgili eğitimler de muhasebe eğitimin bir parçası olarak değerlendirilebilir.

Yükseköğretim düzeyi muhasebe eğitiminde, çağın gereklilikleri, teknolojinin getirdiği yenilikler, sektör ve paydaşların beklenti ve görüşleri, ulusal mevzuat vb. etkenlerin de göz önünde bulundurulması, bu kapsamda eğitim müfredatında yer alacak derslerin ve içeriklerinin oluşturulması gerekmektedir. Özellikle sektör beklentisi ve paydaş görüşlerinin ders müfredatı oluşturulması sürecine yansması meslek elemanı yetiştirilmesi ve geliştirilmesi sürecine de olumlu yansıyacaktır.

Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere muhasebe eğitiminde dikkate alınması gereken ana unsurlardan birisinin eğitim müfredatı olduğu söylenebilir. Bu denli önemli olan ders müfredatının, yüksek öğretim kurumlarının her program ve bölümleri düzeyinde aynı isim altında olanların müfredatı birbirine benzer ve yakın olması gerektiği, birbirlerinden farklı ders müfredatının olması halinde eğitim alanların aynı diplomaya sahip olacağı ancak hedef ve kazanımlarının farklılaştığı, ders içeriklerinin farklılaştığı, meslek eğitimin alındığı alanlarda mesleki yeteneklerin farklılaşabileceği durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Aynı isimli program ve bölümlerin ders müfredatı belirli bir standart sağlanarak tekdüze hale getirilmeye çalışılmasının faydalı olacağı ve muhasebe eğitimin de ders müfredatı oluşturma süreçlerinin mümkün olduğunca bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Zaif ve Ayanoglu (2007) devlet ve vakıf üniversiteleri işletme bölümleri muhasebe ders kredileri, Terzi ve ark. (2013) işletme bölümlerinde okutulan dersleri ulusal kredi ve AKTS' lerini, Aksu ve Gül (2018) işletme lisansüstü bölümlerinde yer alan muhasebe derslerini dünya ve Türkiye üniversiteleri açısından karşılaştırılmasını, Koçyiğit ve ark. (2018) sağlık yönetimi yüksek lisans eğitiminde muhasebe ve finansman türü derslerin durum analizini, Şahin (2020) Sağlık Yönetimi alanında ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında muhasebe ve finans ile ilgili dersleri, Tosunoğlu ve Cengiz (2020) devlet ve vakıf üniversitelerinin lisans bölümlerinde muhasebe eğitimi ve ders müfredatının incelenmesi ve akademisyenler ve meslek mensuplarına yönelik anket ile görüşlerini, Eskin ve Sarısoy (2023) Türkiye'de doğrudan muhasebe eğitimini temel almış 17 üniversiteye ait muhasebe ve finans yönetimi lisans bölümlerinin dijitalleşme düzeyleri araştırılmıştır. Ancak anlaşıldığı üzere muhasebe eğitimi müfredatı ile ilgili birçok çalışma bulunmasına rağmen devlet ve vakıf üniversitesi düzeyinde doğrudan muhasebe eğitiminin verildiği Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ön lisans programları ve Muhasebe ve Finans Yönetimi lisans bölümleri düzeyinde bir çalışmanın ele alındığı ve mukayese edildiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışma ile muhasebe eğitimi ile ilgili bu kısım araştırılarak literatüre katkı sağlanması müfredat çalışması yapacak olan bölüm ve programlara rehber olunması düşünülmüştür.

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, yükseköğretim kurumlarında doğrudan muhasebe eğitiminin verildiği, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ön lisans programları ve Muhasebe ve Finans Yönetimi lisans bölümlerinin müfredatına dair veriler incelenerek içerik analizi ile mevcut durumları tespit edilip mukayese edilmesidir. Bu kapsamda muhasebe eğitimi ile ilgili gelecekte yapılacak müfredat çalışmalarına da öneri mahiyetinde rehber olmaktadır. Çalışmanın kapsamında dönemsel yarıyıl olarak her ne kadar yüksek lisans düzeyi ön lisans ile 4 yarıyıllık ve doktora düzeyinde lisans düzeyi ile 8 yarıyıllık eğitim süresi benzerliği olsa da ön lisans ve lisans düzeyinde her yarıyıl seçmeli ve zorunlu ders yoğunluğu olmasına rağmen, yüksek lisans düzeyinde iki yarı yıllık tez çalışması, doktora düzeyinde bir yarı yıl yeterlilik ve üç veya dört yarı yıllık tez çalışmasının birer ders olarak yarı yıllara yansımaları ve ders dönemlerinin ders sayısının az seviyede olması her ne kadar ders isimleri özelinde benzer isimli derslerin varlığı tespit olursa da nicelik olarak oransal farklılıkların ortaya çıkma durumu düşünülmüş ve ayrı bir çalışma konusu olabileceğinden doğrudan muhasebe eğitimi veren yüksek lisans ve doktora bölümleri çalışmaya dahil edilmemiştir.

1. Yükseköğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi

Muhasebe eğitimi, işletmelerin karar süreçlerinde faydalı bilgilerin belirlenmesi, toparlanması, ölçülmesi, işlenerek kaydedilmesi, denetlenmesi, kolay ve anlaşılır raporlar halinde özetlenmesi, bunların incelenmesi ve çıkan sonuçlara göre karar süreçlerinde kullanımı konularında öğrencilerin bilgilendirilmesi ve eğitim alanların bu işlemleri yapabilme yeteneklerinin geliştirilmesi şeklinde ifade edilebilir (Uçma ve Beycan,2009,s.38).

Muhasebe eğitiminin başlıca amaçları, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri kavramları çerçevesinde kayıt sistemini yürütmek, işletme amaçları doğrultusunda bireyleri eğitmek, muhasebe alanında kaliteyi arttırmak adına bilgi ve yetenekleri geliştirmek, bilgi teknolojilerinde yaşanan gelişmeleri muhasebe alanına yansımaları sağlamak ve verimliliği arttırmak adına hataların minimuma indirilmesini sağlamak şeklinde sıralanabilir (Uyar ve Yelgen,2012,s.332).

Türkiye'de ilk ve kısıtlı kapsamlı olarak muhasebe eğitimlerine 1868 yılında faaliyete başlayan "Mekteb-i Mülkiye-i Şahane" isimli eğitim kurumu ile başlanıldığı, daha ileri muhasebe eğitimi düzeyine 1883 yılında faaliyete başlayan "Hamidiye Yüksek Ticaret Mektebi'nde" geçildiği,

Cumhuriyet döneminde bu eğitimin üniversiteler düzeyinde başladığı söylenebilir. Günümüzde muhasebe eğitimleri ülkemizde örgün ve yaygın eğitim kurumları kapsamında verilmektedir (Tosunoğlu ve Cengiz,2020,s.198-199). Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Meslek liseleri, Yükseköğretim Kurumlarına bağlı ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimleri düzeyinde eğitimler verilmektedir. Bunun yanı sıra bağımsız denetçilik, serbest muhasebeci mali müşavirlik meslekleri ile ilgili kurslar ve mesleki eğitimler, Mili Eğitim Bakanlığının halk eğitim merkezlerinde kurslar üzerinden muhasebe eğitimleri verilmektedir (Eskin ve Sarısoy,2023,s.171).

Yükseköğretim kurumları seviyesinde ön lisans ve lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde muhasebe derslerinin verildiği birçok bölüm ve program bulunmaktadır. Ancak bu bölüm ve programların tamamı doğrudan ana amacı muhasebe ile ilgili meslek elemanı, uzmanı veya bilim insanı yetiştirmek değildir. İlgili bölüm veya programın müfredatında yer alan dersler arasında bölüm veya programın gerekliliği olarak muhasebe ile ilgili derslere yer verilmektedir. Bu bakımdan çalışmanın kapsamı gereği doğrudan muhasebe eğitimi veren ön lisans programları ve lisans bölümleri dikkate alındığında, ön lisans seviyesinde Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programları ve Lisans seviyesinde Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümleri yükseköğretim düzeyinde doğrudan muhasebe eğitimi veren program ve bölümlerdir.

Ön lisans düzeyinde eğitim veren programların eğitim müfredatı 4 yarıyıl olup, eğitim modelleri genel itibariyle 4 yarıyıl ders ve yaz staj uygulaması veya 3 yarıyıl ders 1 yarıyıl işyerinde mesleki eğitim şeklindedir. Lisans düzeyinde eğitim veren bölümlerin eğitim müfredatları 8 yarıyıl olup, eğitim modelleri genel itibariyle 8 yarıyıl ders ve yaz staj uygulaması veya 7 yarıyıl ders 1 yarıyıl işyerinde mesleki eğitim şeklindedir. Ayrıca muhasebe branşında uzmanlaşmak isteyenler lisans eğitimi sonrası yüksek lisans ve doktora eğitimi alabilmektedirler. Günümüzde iş yerinde mesleki eğitim uygulamasının yaygınlaşmaya başladığı söylenebilir. Hangi eğitim düzeyinde gerçekleşirse gerçekleşsin muhasebe eğitiminin kalitesi eğitim alanlara verilen ders müfredatı ve ders içerikleri ile orantılı olduğu söylenebilir.

2. Muhasebe Eğitiminde Ders Müfredatı ve Gelişmeler

Muhasebe eğitiminin en önemli unsuru müfredat ve ders içerikleridir. Ders müfredatı oluşturulmasında farklı etkenler söz konusudur. Bunlardan bazıları; teknolojik gelişmeler, akademik alt yapı, uluslararası kuruluşların muhasebe eğitimi ile ilgili standartlaştırma çalışmaları, yasal düzenlemeler, yükseköğretim ile ilgili yenilik ve gelişmeler, üniversite-sanayi iş birlikleri, ilgili meslek odaları ve STK'ların meslek mensuplarını ilgilendiren çalışma, mevzuat yenilikleri ve beklentileri vb. olarak sıralanabilir. Tüm akademik alanlarda meydana geldiği gibi muhasebe eğitiminde de eğitim müfredatının döneminin gerekliliklerine, teknolojiye meydana gelen yeniliklere ve muhasebe meslek elemanlarının yetiştirilmesinde sadece ulusal standartlar değil, uluslararası gelişme ve standartlarında dikkate alındığı bir güncelleme ile yapılandırılması gerekir.

Muhasebe eğitiminden beklenen, eğitim alan kişiler ile ilgili mesleki gerekliliğe dayalı bilgi ve becerilerin kazandırılması, bunun da ders müfredatı yoluyla öğretilmesidir. Muhasebe mesleği ile ilgili de diğer bazı mesleklerde olduğu gibi bilimsel açıdan mesleki yeterliliklere yönelik hem ulusal hem de uluslararası bazı standartlar yayınlanmaktadır. Muhasebe eğitiminde de amaç ve kazanımlar yönünden ders müfredatının hazırlanması süreçlerinde her ne kadar muhasebe mesleğinin yeterliliklerine yönelik yayınlanmış belirli standartların dikkate alınmasına yönelik zorunlu düzenlemeler olmasa da, muhasebe mesleğinin yeterlilikleri hususunda yayınlanmış ulusal ve uluslararası bilimsel kriterlerin incelenerek müfredat süreçlerinde dikkate alınması ve müfredatta da yer verilmesi halinde muhasebe eğitiminde kalitenin artacağı düşünülmektedir (Zaif ve Ayanoğlu,2007,s.117). Muhasebe eğitiminin ve muhasebe meslek mensupluğunun standartlaşmasının sağlanmasına yönelik uluslararası birçok kuruluş tarafından çalışmalar da yürütülmüştür. Bunlardan bazıları; muhasebe eğitiminin araştırılmasını ve uygulanmasını teşvik amacıyla kurulan Amerika Muhasebeciler Birliği (AAA), Amerikan Muhasebeciler Birliği bünyesinde oluşturulan alt komisyon Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu (AECC), muhasebe eğitimi, etik, denetim ve güvence, kamu sektörü muhasebesi gibi alanlarda standartlar çıkaran Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), IFAC'ın bünyesinde de bağımsız bir kuruluş olarak yer alan Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu (IAESB), ve Avrupa Birliği bünyesinde, Erasmus Socrates, Bologna ve Avrupa Yönetimi Geliştirme Vakfı Avrupa Kalite Geliştirme Sistemi

(EQUIS) adıyla oluşturulan eğitim akreditasyon sistemi gibi uygulama ve kuruluşlar sıralanabilir. (Zaif ve Ayanoğlu,2007,s.118; Eskin ve Sarısoy,2023,s.170-171).

Amerikan Muhasebeciler Birliği (AAA) bünyesinde kurulan Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu (AECC), muhasebe eğitimlerinde güncelliğin sağlanması amacıyla yapılması gereken değişiklikleri saptamak, muhasebe eğitiminde ihtiyacı karşılayacak bilgi ve becerilerin kazandırılması gibi çalışmaları yürütmek için kurulmuştur. Bu komisyon Amerika’da lisans seviyesinde verilmesi gereken muhasebe eğitimi ile ilgili çerçeveyi belirleyerek ders programı, ders içerikleri ve yapı başlıkları altında sunmuştur (Zaif ve Ayanoğlu,2007,s.119). AAA ve IFAC gibi kuruluşların gayesi her ne kadar üniversitelerin muhasebe eğitimi müfredatına ilişkin standart düzenlemesi yapmak olmasa da yaptıkları çalışmalar ile muhasebe aday meslek mensupları ve muhasebe meslek mensuplarının muhasebe öğrenimine ilişkin standart çalışmaları yürüttüğünden, muhasebe eğitimlerinde ders programları ve ders içerikleri oluşturulurken katkı sağlayacağı söylenebilir.

Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), muhasebe mesleği için kurulmuş, ülkeler arası muhasebe eğitiminde var olan farklı yaklaşımları bir standarda bağlama noktasında önemli çalışmalar yürütmüş olan küresel bir organizasyondur. Bağımsız bir kurul olarak kendi bünyesinde muhasebe eğitimi ile ilgili standartlar belirlemek amacıyla, önemli çalışmalar yürüterek 8 adet standart yayınlamış, buna dair destek materyalleri ve uygulama kılavuzları geliştirmiş, bünyesinde bağımsız bir kuruluş olarak Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu (IAESB)’nu kurmuş ancak 2019 yılında görev süresi sona etmiştir. Yayınladığı standartlar sırasıyla Muhasebe Eğitime Giriş Şartları, Teknik Yetkinlik, Mesleki Beceriler, Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar, Staj Tecrübesi, Mesleki Yeterlilik ve Değerlendirme, Sürekli Mesleki Eğitim ve Denetçiler İçin Mesleki Yeterlilik olarak sıralanmaktadır (Eskin ve Sarısoy,2023,s.171)

Muhasebe eğitiminde ders müfredatı oluşturma ve güncelleme süreçlerini kısmen etkileyen çalışmalardan birisinin de Avrupa’da süreci başlatılan ve ülkemizde de uygulanan Bologna süreci olduğu söylenebilir. Bu süreç her ne kadar muhasebe eğitimi ile ilgili doğrudan bir düzenleme içermese de Avrupa’da yükseköğretim eğitiminde reform ve standartlık hedefleyen bir uygulamadır. 1998 yılında “Salborne Bildirisi” adı altında Fransa, İtalya, Almanya ve İngiltere eğitim bakanlarının katılımı ile Avrupa’da üye ülkelerin geneline yayarak yükseköğretim eğitiminde standartlaşma adına önemli bir adımdır (Terzi ve ark.,2013,s.86). Bologna kriterlerine göre ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde sağlanması gereken AKTS olarak isimlendirilen ders yükü, yine mevcut müfredatta bulunması gereken asgari seçmeli ders oranı, derslere dair öğrenme ders çıktılarının oluşturulması gibi sağlanması gereken şartlar vardır. Ülkemizde de Avrupa Birliği ile yükseköğretim eğitimi düzeyinde yaşanan uyumsuzlukların ortadan kaldırılması adına Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) tarafından tüm üniversitelerin Bologna sürecine uyum sağlaması istenmektedir.

Bu bağlamda; Bologna kriterlerine uyum sağlanması amacıyla ülkemizde bulunan birçok üniversite eğitim programlarının ders müfredatını güncelleyerek ön lisans eğitiminde 120 AKTS, lisan eğitiminde 240 AKTS, yüksek lisans eğitiminde 120 AKTS, doktora eğitiminde 240 AKTS ders yükünün başarı ile tamamlanarak mezun olma şartı uyguladıkları görülmektedir. Bu sayede Avrupa ülkelerinde bulunan üniversiteler ile ülkemiz üniversiteleri arasında öğrenci değişim anlaşmaları gerçekleşmekte ve kısa süreli farklı ülkelerde eğitim alan öğrencilerin dersleri karşılıklı denkliği sayılmaktadır. Muhasebe eğitimi ile ilgili yükseköğretim program ve bölümlerine de, bu kapsamda müfredatını gözden geçirme, Bologna kriterlerine göre yeniden güncelleme, yerel ders kredisi ile ders planlaması yapılmasından ziyade uluslararası ders kredisi olan AKTS iş yükü hesaplamalarına göre ders yüklerinin yeniden düzenleyerek değişikliklerin yapılması, zorunlu ders ve seçmeli ders dağılımlarının tekrar planlanması gibi yansımaları olmuştur.

Muhasebe eğitimini ve ders müfredatını etkileyen gerek uluslararası gerekse ulusal başka etkenlerinde olduğu söylenebilir. Bunlardan bazıları; muhasebe, yönetim, istatistik, hukuk, bilgisayar ve bilişim, siyaset, ekonomi gibi bilim alanları ile ilişkisi olduğu, ulusal mevzuat, teknolojiye yaşanan hızlı değişimler ve yapay zekanın hayatın ve mesleklerin bir parçası haline gelmesi, paydaş görüşleri, üniversite ve sanayi iş birlikleri, meslek mensuplarının görüşleri gibi sıralanabilir. Dolayısıyla muhasebe eğitimi ile ilgili müfredat oluşturulurken, uluslararası kuruluşlar tarafından yayınlanan standartlar,

paydaş fikirleri, sanayi ve teknolojiye yaşanan gelişmeler, mesleki etik değerler, mesleki bilgi ve beceri kazanımı, öğrencinin aktif katılımcı olduğu etkinlikleri de içerir şekilde oluşturulmasında fayda vardır.

3. Literatür

Yapılan literatürde taraması sonucunda çalışma konusuna en yakın tespit edilen başlıca çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Zaif ve Ayanoglu (2007) “Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme” isimli çalışmalarında işletme bölümlerinin ders programlarında bulunan muhasebe derslerinin ortalama kredi ve ders sayıları açısından devlet ve vakıf üniversitelerinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Araştırma sonucunda muhasebe derslerinin toplamının oranı tüm derslere oranı %14’ü olduğundan uygulamanın gereksinimlerini ve muhasebe eğitim standartlarının önerilerini karşılamada yetersiz kalacağını tespit edilmiştir. Dolayısıyla işletme bölümlerinin yanı sıra muhasebe veya muhasebe-finance bölümlerinin de muhasebe eğitiminde kalitenin arttırılması açısından araştırılması gerektiği ifade edilmiştir.

Tekşen vd. (2010) “Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi’ne Bağlı Meslek Yüksekokulları Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmada ön lisans iktisadi ve idari programlarda okuyan öğrencilerin muhasebe eğitimini değerlendirmeleri amacıyla Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesinde bulunan meslek yüksekokulu öğrencilerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda muhasebe ders sayısının daha da arttırılması, genel muhasebe ders kalitesinin daha da arttırılması ve mesleğe ilişkin temel bilgilerin daha yeterli hale gelmesi için ders içeriklerinin daha da yeterli hale getirilmesi gerektiği öne çıkmıştır.

Terzi vd. (2013) “Bologna Sürecinin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Üniversitelerin İşletme Bölümlerinin Ders Programları Üzerine Bir İnceleme” isimli çalışmalarında devlet ve vakıf üniversitelerinin işletme bölümlerinde okutulan müfredat ulusal kredi ve AKTS açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda zorunlu ve seçmeli ders sayısının devlet üniversitelerinde vakıf üniversitelerine göre daha fazla sayıda olduğu belirlenmiştir.

Aksu ve Gül (2018) “Lisansüstü Programlardaki Muhasebe Derslerinin Dünya ve Türkiye Üniversiteleri Açısından Karşılaştırılması” isimli çalışmalarında Türkiye’de 20 üniversitenin işletme lisansüstü bölümlerinde yer alan muhasebe dersleri ile dünyanın en iyi 20 üniversiteleri arasında bulunan işletme lisansüstü bölümlerinin muhasebe derslerini karşılaştırmıştır. Sonuç olarak dünyanın en iyi üniversitelerinin kökleri çok eskiye dayandığı ve uygulama derslerinin çokluğu ön plana çıkmıştır.

Koçyiğit vd. (2018) “Türkiye’deki Üniversitelerde Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Eğitiminde Muhasebe ve Finance Dersleri Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmalarında lisansüstü Sağlık Yönetimi bölümlerinde muhasebe ve finance derslerinin varlığı araştırılmıştır. Araştırma sonucunda çoğunda muhasebe ve finance üzerine derslerin bulunduğu, sadece bölümlerin %20’lik oranında bu derslerin olmadığı, toplam ders kredi içerisinde bu derslerin %16,5-%20 aralığında olduğu, muhasebe derslerinin çoğunlukla %67-%86 oranında seçmeli ders olarak okutulduğu tespit edilmiştir.

Özdoğan ve Mollaoğulları (2019) “Devlet Üniversitelerinde Verilen Muhasebe Eğitimi İle Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme: Ege Bölgesi Örneği” isimli çalışmada Ege bölgesi devlet üniversiteleri muhasebe eğitiminin uygunluğu Uluslararası Eğitim Standartları 2 No’lu Uluslararası Eğitim Standartları kapsamında yer alan yetkinlik ve bu yetkinliklerin gereği öğrenim çıktılarını karşılama durumu incelenmiştir. Araştırma sonucunda yetkinlik ve öğrenme çıktılarının tamamen karşılanamadığı tespit edilmiştir.

Mert vd. (2020) “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitiminin Yeterliliğine Yönelik Meslek Adayları Üzerinde Bir Araştırma” isimli çalışmada serbest muhasebeci mali müşavir adayları üzerine lisans düzeyinde muhasebe eğitiminin müfredat ve fiziki-teknik açıdan alt yapısının düzeyi anket çalışması ile ölçülmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda gerek müfredat gerekse alt yapı bakımından muhasebe eğitimi yeterli görülmediği tespit edilmiştir.

Şahin (2020) “Türkiye’deki Üniversitelerde Sağlık Yönetimi Eğitiminde Muhasebe ve Finance Dersleri Durum Analizi” isimli çalışmada sağlık yönetimi alanında ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında muhasebe ve finance ile ilgili dersleri, ilgili derslerin seçmeli veya zorunlu

olma durumları ve hangi dönem (yarıyıl) okutulduklarını araştırılmıştır. Araştırma sonucunda Genel Muhasebe dersi hemen hemen tüm lisans ve ön lisans seviyesinde zorunlu ders olduğu, Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim dersi lisans seviyesinde zorunlu, ön lisans seviyesinde bazılarında seçmeli olduğu, yüksek lisans seviyesinde genel muhasebe ve finansal yönetim derslerinin zorunlu veya seçmeli ders düzeyinde bulunduğu tespit edilmiştir.

Tosunoğlu ve Cengiz (2020) “‘Türkiye’de Muhasebe Eğitimi: Lisans Müfredatlarının İncelenmesi Ve Gelişmeler Kapsamında Değerlendirilmesi” isimli çalışmada Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversitelerinin muhasebe eğitimi ve ders müfredatı incelenmiştir. Ayrıca akademisyenler ve meslek mensuplarına yönelik anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda muhasebe derslerinin nicelik olarak fazla olduğu, akademisyenler ve meslek mensuplarının da sektörün ihtiyaçlarının dikkate alınarak müfredatların gözden geçirilmesi önerileri tespit edilmiştir.

Üçoğlu (2021) “‘Adli Muhasebe Eğitimi: Yüksek Lisans Müfredat Geliştirme Önerisi” isimli çalışmada Türkiye’de açılacak benzer bir yüksek lisans programına müfredat önerisi için ABD, Avusturalya, Birleşik Krallık ve Kanada’ da 23 üniversitenin müfredatını incelemiştir. Araştırma sonucunda 10 zorunlu ve 2 seçmeli ders ile ders içerikleri önerisinde bulunmuştur.

Ergün vd. (2022) “‘İşletme ve Muhasebe Eğitimi Müfredatı Yeterince Sürdürülebilir mi? Türkiye ve Diğer Ülke Üniversitelerinin Müfredatlarının Doküman Analizi ile Karşılaştırılması” isimli çalışmada üniversite derecelendirme kuruluşları arasında yer alan Times Higher Education kuruluşunun eğitim öğretim kategorisinde belirlediği kriterler kapsamında 2021 yılı verilerine göre muhasebe ve finansman alanında dünya sıralamasında yer alan ilk 25 üniversite ile bu sıralamada bulunan Türk üniversiteleri arasından seçilen ilk 25 üniversitenin müfredatı sürdürülebilirlik ve türevleri ile alakalı derslerin varlığı yönünden doküman analizi ile incelenerek karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda, işletme, yönetim ve muhasebe alanında yabancı üniversitelerde sürdürülebilirlik konusunda eksiklerin olduğu, Türk üniversitelerinde ise bu eksikliklerin daha dikkat çekici olduğu tespit edilmiştir.

Eskin ve Sarısoy (2023) “‘Muhasebe Eğitiminde Dijital Yetkinlikler: Türk Muhasebe Müfredatı Üzerine Bir İnceleme” isimli çalışmada Türkiye’de doğrudan muhasebe eğitimini temel almış 17 üniversiteye ait muhasebe ve finans yönetimi lisans bölümlerinin dijitalleşme düzeylerini belirlemek ve mevcut derslerde içeriklerinin dijitalleşme yetkinliklerini sağlamada rolünü irdelemek araştırılmıştır. Araştırma sonucunda dijital uygulamaya yönelik muhasebe mesleğinde dijitalleşmesine katkı sağlayıcı derslerin müfredatlara eklendiği, ancak yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Kandemir ve Kardeş (2023) “‘Muhasebe Eğitiminde Verilen Bilgi Teknolojileri Odaklı Dersler: Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye Muhasebe Bölümlerinin Karşılaştırılması” isimli çalışmada 16 adet ABD ve 16 adet Türkiye’de belirlenen üniversitelerin ders müfredatı incelenerek Bilgi Teknolojileri odaklı dersler araştırılmıştır. Araştırma sonucunda ABD’deki üniversitelerin muhasebe eğitiminde muhasebe uygulamalarında kullanılan güncel teknolojilere yönelik önemli oranda derslerin varlığı tespit edilmiş, Türkiye’de daha çok bilgisayar destekli muhasebe derslerinin ve temel düzeyde bilgi teknolojisi derslerinin varlığına rastlanılmıştır.

Yalın ve Aktaş (2023) “‘Eğitimde Kalite Arayışları ve Akreditasyon: Muhasebe Eğitimi Üzerine Bir Çalışma” isimli çalışmada AACSB, ACBSP, IACBE ve EFMD tarafından akredite olabilen muhasebe ile ilgili lisans bölümleri ile akredite olmamış olan muhasebe ve finans yönetimi ve işletme lisans bölümlerinin müfredatlarında yer alan dijital içerikli dersler incelenerek müfredatta muhasebe eğitiminde dijitalleşme durumu tespit edilmeye ve akreditasyona yansımaları görülmek istenmiştir. Araştırma sonucunda akredite olmayan bölümlerde dijital içerikli ders oranının daha fazla olduğu, ancak akredite olanlarda sektör ihtiyacı gereği muhasebe derslerinin içeriğinin dijitalleştiği görülmüştür.

Yukarıda açıklanan çalışmalar muhasebe eğitimi ve müfredat çalışmaları ile ilgili literatürde araştırma konusuna yakın tespit edilmiş çalışmalardır. Ancak farklı bilim alanlarında da çalışma konusuna yakın çalışmalara rastlanılmaktadır. Bu çalışmalardan bazılarını; Fulya Erendağ (2004) “‘Halkla İlişkiler Eğitimi: Türkiye ve ABD’deki Lisans Düzeyi Halkla İlişkiler Müfredat Programlarının Karşılaştırılması” isimli yüksek lisans tezi, Yağcı (2015) “‘Lisans Düzeyinde Rekreatyon Bölümü Müfredatlarının İncelenmesi Ve Örnek Müfredat Çalışması” isimli yüksek lisans tezi, Sever ve Buzlu (2015) “‘Turizm Fakülteleri Bünyesindeki Rekreatyon Programları İçin Müfredat Kapsamı Önerisi:

Bilimetric Bir Çalışma'', Karaduman ve Akbulutgiller (2017) ''Türkiye’de Gazetecilik Eğitimi: Lisans Müfredat Programları Karşılaştırması'', Yenipınar ve Kardaş (2019) ''Turizm Rehberliği Bölümleri Müfredat Geliştirme Önerisi'' ve Arslan ve Pehlivan (2020) ''Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Fizyoterapi Önlisans Programlarının İncelenmesi Ve Müfredat Analizi'' isimli makaleler örnek gösterilebilir.

4. Amaç ve Yöntem

4.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye’de doğrudan muhasebe eğitiminin verildiği ön lisans ve lisans eğitimi düzeyinde bölüm ve programların müfredatı içerik analizi ile incelenerek mevcut durumlarının tespit edilmesi, devlet ve vakıf üniversitesi, ön lisans ve lisans eğitimi düzeylerinde mukayeselerinin yapılmasıdır. Böylelikle toplam ders sayısı, zorunlu ve seçmeli ders sayıları, zorunlu dersler arasında verilen muhasebe derslerinin tespiti, zorunlu muhasebe derslerinin zorunlu ders ve toplam ders sayısına oranları gibi durumlar; ön lisans devlet ve vakıf üniversiteleri, lisans devlet ve vakıf üniversitelerinin benzer ve farklı yönler ile müşterek müfredat durumları mukayese edilerek tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışma sonuçları ile ön lisans Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programları ile lisans Muhasebe ve Finans Yönetimi bölümlerinin gelecekte yürütecekleri müfredat çalışmalarına rehber olunması düşünülmüştür.

4.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında, YÖKATLAS’ ın web sayfasında paylaştığı 2024 yılının üniversitelere ait yayınlanmış verileri üzerinden devlet ve vakıf üniversitelerinde Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ön lisans, Muhasebe ve Finans Yönetimi lisans program ve bölümleri tespit edilmiş, ardından 2024-2025 eğitim öğretim dönemi kapsamında öğrencisi bulunan ön lisans eğitimi düzeyinde 198 devlet üniversitesi, 8 vakıf üniversitesi, lisans eğitimi düzeyinde 12 devlet üniversitesi, 5 vakıf üniversitesi olmak üzere üniversitelerin web sayfaları üzerinden ders kataloglarına ulaşarak müfredat verileri toplanmış ve Excel ortamında tasniflenerek toplam 223 adet ders müfredatı içerik analizi yapılarak incelenmiştir.

İçerik analizi, tepkisiz araştırma ve ikincil analiz olarak, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan bir tekniktir. Teknik olarak metinler üzerinde içeriği toplama ve analiz etmeye dayalıdır. Tepkisiz analiz olmasının nedeni bir metinde bir okur ya da alıcıya iletmek üzere sözcük, mesaj ve sembol yerleştirme süreci ile metnin içeriğini analiz eden araştırmacının etkisi olmaksızın yürütülen araştırma sürecidir. Araştırmacının bir iletişim kaynağındaki içeriği açığa çıkarasını sağlar ve araştırmacının içeriği derinlemesine incelemesini ve farklı bir biçimde keşfetmesine olanak sağlar. Ayrıca araştırmacı birçok metnin içeriğini karşılaştırabilir ve farklı nitel teknikler ile analiz etmesini sağlar (Neuman, 2006/2014,s.466).

Araştırmanın kısıtı, çalışmanın kapsamında muhasebe eğitiminin doğrudan verildiği ön lisans ve lisans program ve bölümleri üzerine olması nedeniyle, muhasebe eğitimi üzerine doğrudan yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin verildiği bölümler araştırmaya dahil edilmemiştir.

5. Bulgular

İncelenen devlet ve vakıf üniversitelerine ait lisans ve ön lisans muhasebe bölümlerine ait sayısal bilgiler aşağıda Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Muhasebe Bölümlerinin Sayısal Bilgileri

Statü	Genel		Lisans		Önlisans	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Devlet	210	0,9417	12	0,7058	198	0,9611
Vakıf	13	0,0583	5	0,2942	8	0,0389
Toplam	223	100	17	100	206	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi ön lisans eğitimi düzeyinde Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programının devlet üniversitelerinde 198, vakıf üniversitelerinde ise 8, lisans eğitimi seviyesinde Muhasebe ve Finans Yönetimi bölümünün devlet üniversitelerinde 12, vakıf üniversitelerinde ise 5 olarak tespit edilmiştir. Genel toplamda 223 adet muhasebe ile ilgili program ve bölüm incelenmiş olup, bunların ön lisans seviyesinde 206, lisans seviyesinde 17 olduğu görülmektedir. İncelenen üniversitelerin yaklaşık %94’ünün devlet, %6’sının vakıf üniversitesi olduğu, bunlardan devlet üniversitelerine bağlı olan ön lisans eğitimi programlarının %96, lisans eğitimi bölümlerinin %71 olduğu, vakıf üniversiteleri bazında ise ön lisans eğitimi programlarının %4 ve lisans eğitimi bölümlerinin %28 seviyesinde olduğu görülmektedir.

Devlet ve vakıf üniversitelerine ait ön lisans eğitimi düzeyinde Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarının müfredatı incelendiğinde tespit edilen veriler aşağıda Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Ön Lisans Programı Müfredat Verileri

Müfredat Bilgileri (Ortalama)	Devlet		Vakıf		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Toplam Ders	34,8383	100	29,625	100	34,6359	100
Seçmeli Ders	9,0555	0,2599	4,75	0,1603	8,8883	0,2566
Zorunlu Ders (Staj veya İSME Hariç)	25,7828	0,7400	24,875	0,8396	25,7475	0,7433
Zorunlu Muhasebe Dersi	7,1010	0,2779	7,5	0,3046	7,1165	0,2789
Zorunlu Muhasebe Derslerinin Toplam Ders Oranı		0,2056		0,2538		0,2074

Tablo 2’ de görüldüğü gibi incelenen ön lisans programlarının müfredatında programlarda bulunan ortalama toplam ders sayıları, ortalama seçmeli ders sayıları, zorunu staj veya işletmede mesleki eğitim dersi hariç ortalama zorunlu ders sayıları, zorunlu dersler içinde ortalama muhasebe ders sayıları ve sayılara ait yüzdelik bilgiler ile ortalama zorunlu muhasebe ders sayısının ortalama toplam ders sayısına oranına ait bilgilere yer verilmiştir.

Bu bilgilere göre devlet üniversitelerinin ön lisans eğitimi düzeyinde; ortalama 35 ders olduğu, bunların ortalama 9’unun seçmeli ders olduğu, seçmeli ders oranının yaklaşık %26, ortalama zorunlu ders sayısının 26 yani yaklaşık %74 zorunlu ders olduğu, bunun ortalama 7 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu, yani zorunlu dersler arasında bulunan zorunlu muhasebe ders oranının yaklaşık %28 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin de ortalama toplam ders sayısına oranının yaklaşık %21 olduğu görülmektedir. Vakıf üniversitelerinde ise ortalama 30 ders olduğu, bunların ortalama 5 adedinin seçmeli ders olduğu, seçmeli ders oranının yaklaşık %16, ortalama zorunlu ders sayısının 25 yani yaklaşık %84 zorunlu ders olduğu, bunun ortalama 7 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu, yani zorunlu dersler arasında bulunan zorunlu muhasebe ders oranının yaklaşık %30 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin de ortalama toplam ders sayısına oranının yaklaşık %25 olduğu görülmektedir.

Ön lisans eğitimi düzeyinde devlet ve vakıf üniversitelerinin bütünü ile ilgili genel bir değerlendirme yapıldığında; ortalama 35 ders olduğu, bunların ortalama 9’unun seçmeli ders olduğu, seçmeli ders oranının yaklaşık %26, ortalama zorunlu ders sayısının 26 yani yaklaşık %74 zorunlu ders olduğu, bunun ortalama 7 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu, yani yaklaşık zorunlu dersler arasında bulunan zorunlu muhasebe ders oranının yaklaşık %28 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin de ortalama toplam ders sayısına oranının yaklaşık %21 olduğu görülmektedir. Bu durum yüzdelik küsurlarda oluşan ufak farklılıklar dışında genel değerlendirme bakımından, devlet ve vakıf üniversitelerinin müfredatı mukayese edildiğinde devlet üniversitelerine ait müfredat verilerini ile genel ortalamanın benzer olduğu, vakıf üniversitelerine ait müfredat verilerinin genel ortalamanın altında olduğu ama yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 2’ye ait bilgiler aynı kategoride devlet ve vakıf üniversitelerine ait lisans eğitimi düzeyinde

Muhasebe ve Finans Yönetimi bölümlerinin müfredatı incelendiğinde tespit edilen veriler aşağıda Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Muhasebe ve Finans Yönetimi Lisans Bölümü Müfredat Verileri

Müfredat Bilgileri (Ortalama)	Devlet		Vakıf		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Toplam Ders	57,0833	100	48,2	100	54,4705	100
Seçmeli Ders	16,0833	0,2817	7,8	0,1618	13,6470	0,2505
Zorunlu Ders (Staj veya İSME Hariç)	41	0,7182	40,4	0,8381	40,8235	0,7494
Zorunlu Muhasebe Dersi	12,5833	0,3082	9,4	0,2361	11,6470	0,2870
Zorunlu Muhasebe Derslerinin Toplam Ders Oranı		0,2212		0,1932		0,2130

Tablo 3'te yer alan bilgilere göre devlet üniversitelerinin lisans eğitimi düzeyinde; ortalama 57 ders olduğu, bunların ortalama 16'sının seçmeli ders olduğu, yani seçmeli ders oranının yaklaşık %28 olduğu, ortalama zorunlu ders sayısının 41, yani yaklaşık %72 zorunlu ders olduğu, bunun ortalama 13 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu, yani yaklaşık zorunlu dersler arasında bulunan zorunlu muhasebe ders oranının yaklaşık %31 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin de ortalama toplam ders sayısına oranının yaklaşık %22 olduğu görülmektedir. Vakıf üniversitelerinde ise; ortalama 48 ders olduğu, bunların ortalama 8'inin seçmeli ders olduğu, yani seçmeli ders oranının yaklaşık %16 olduğu, ortalama zorunlu ders sayısının 40, yani yaklaşık %84 zorunlu ders olduğu, bunun ortalama 9 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu, yani yaklaşık zorunlu dersler arasında bulunan zorunlu muhasebe ders oranının yaklaşık %24 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin de ortalama toplam ders sayısına oranının yaklaşık %19 olduğu görülmektedir.

Lisans eğitimi düzeyinde devlet ve vakıf üniversitelerinin bütünü ile ilgili genel bir değerlendirme yapıldığında; ortalama 55 ders olduğu, bunların ortalama 14 adedinin seçmeli ders olduğu, yani seçmeli ders oranının yaklaşık %25 olduğu, ortalama zorunlu ders sayısının 41, yani yaklaşık %75 zorunlu ders olduğu, bunun ortalama 12 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu, yani yaklaşık zorunlu dersler arasında bulunan zorunlu muhasebe ders oranının yaklaşık %29 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin de ortalama toplam ders sayısına oranının yaklaşık %21 olduğu görülmektedir. Bu durum, devlet ve vakıf üniversiteleri müfredatı mukayese edildiğinde devlet üniversitelerine ait müfredat verilerinin genel ortalamaya yakın ama üzerinde olduğu, vakıf üniversitelerine ait müfredat verilerinin ise genel ortalamanın altında olduğu ama yakın olduğu görülmektedir.

Ön lisans eğitiminin 2 yıllık bir eğitim, lisans eğitiminin de 4 yıllık bir eğitim olduğu düşünüldüğünde, her ne kadar nitelik açısından eğitim amacı, içeriği ve öğrenim kazanımları yönünden farklılık olsa da nicelik olarak lisans eğitimi müfredatında bulunan ders sayılarının ön lisans eğitimi müfredatının 2 katı veya yakın değerlerde olması gerektiği düşünülebilir. Bu durumda ön lisans ve lisans eğitimi müfredatı karşılaştırmasında ders sayılarının ön görüldüğü gibi yaklaşık lisans eğitiminde 2 katı fazla olması durumunda ders müfredatı yüzdeler oranlarının birbirine yakın olmasını gerekir. Bu durumun tespitine dair mukayese verileri Tablo 2 ve Tablo 3'te yer alan bilgilerden hareketle devlet ve vakıf üniversiteleri düzeyinde ön lisans ve lisans eğitimi müfredatının mukayeseli görünümü aşağıda Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Ön Lisans-Lisans Muhasebe Bölümleri Mukayeseli Müfredat Verileri

Müfredat Bilgileri (Ortalama)	%								
	Devlet			Vakıf			Genel		
	Ön Lisans	Lisans	Fark	Ön Lisans	Lisans	Fark	Devlet	Vakıf	Fark
Seçmeli Ders	0,2599	0,2817	-0,0218	0,1603	0,1618	-0,0014	0,2708	0,1610	0,1097
Zorunlu Ders (Staj veya İSME Hariç)	0,7400	0,7182	0,0218	0,8396	0,8381	0,0014	0,7291	0,8389	-0,1097
Zorunlu Muhasebe Dersi	0,2779	0,3082	-0,0303	0,3046	0,2361	0,0684	0,2930	0,2704	0,0226
Zorunlu Muhasebe Derslerinin Toplam Ders Oranı	0,2056	0,2212	-0,0156	0,2538	0,1932	0,0605	0,2134	0,2235	-0,0101

Tablo 4'te yer alan bilgilere göre devlet üniversiteleri ön lisans ve lisans eğitimi müfredat karşılaştırmasında; seçmeli ders yaklaşık oranının ön lisans eğitiminde %30, lisans eğitiminde %28, zorunlu ders yaklaşık oranının ön lisans eğitiminde %74, lisans eğitiminde %72, zorunlu derslerin içerisinde zorunlu muhasebe dersleri yaklaşık oranının ön lisans eğitiminde %28, lisans eğitiminde %31, zorunlu muhasebe derslerinin toplam derslere yaklaşık oranının ön lisans eğitiminde %21, lisans eğitiminde %22 olduğu görülmektedir. Vakıf üniversiteleri ön lisans ve lisans eğitimi müfredat karşılaştırmasında; seçmeli ders yaklaşık oranının ön lisans eğitiminde %16, lisans eğitiminde %16, zorunlu ders yaklaşık oranının ön lisans eğitiminde %84, lisans eğitiminde %84, zorunlu derslerin içerisinde zorunlu muhasebe dersleri yaklaşık oranının ön lisans eğitiminde %30, lisans eğitiminde %24, zorunlu muhasebe derslerinin toplam derslere yaklaşık oranının ön lisans eğitiminde %25, lisans eğitiminde %19 olduğu görülmektedir. Gerek devlet üniversitelerinin ön lisans ve lisans eğitimi karşılaştırmasında ön görüldüğü gibi müfredat verilerine ait oranların birbirine yakın olduğu, farkın maksimum %3 ve altında olduğu, gerekse vakıf üniversiteleri ön lisans ve lisans eğitimi karşılaştırmasında ön görüldüğü gibi birbirine yakın olduğu, farkın maksimum %6 ve altında olduğu görülmektedir.

Bu bakımdan genel bir değerlendirme açısından devlet ve vakıf üniversitelerinin mukayesesinde ön lisans ve lisans eğitimi müfredatı kendi aralarındaki oranların ortalaması göz önünde bulundurulduğunda; ön lisans ve lisans eğitimi düzeyinde devlet üniversitelerinde seçmeli ders oranının yaklaşık %27, vakıf üniversitesinde ise yaklaşık %16 olduğu, zorunlu ders oranının devlet üniversitelerinde yaklaşık %73, vakıf üniversitelerinde %84 olduğu, zorunlu dersler içerisinde bulunan zorunlu muhasebe derslerinin oranının devlet üniversitelerinde yaklaşık %29, vakıf üniversitelerinde %27 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin toplam derslere oranının ise devlet üniversitelerinde yaklaşık %21, vakıf üniversitelerinde %23 olduğu görülmektedir. Devlet üniversitelerinde seçmeli derslerin yaklaşık %10 daha fazla, zorunlu dersler ise %10 daha az olduğu görülmektedir. Zorunlu dersler içerisinde muhasebe derslerinin devlet üniversitelerinde %2 daha fazla, zorunlu muhasebe derslerinin toplam dersler içerisinde oranının ise devlet üniversitelerinde %1 daha olduğu görülmektedir. Görüldüğü üzere ön lisans ve lisans eğitimi düzeyinde müfredat incelemesi bulgularından hareketle yapılan karşılaştırmalarda ders sayılarına ait oransal değerler gerek devlet üniversitelerinde gerekse vakıf üniversitelerinde ön görüldüğü gibi benzer ve birbirine çok yakın durumdadır.

Tablo 5: Ön Lisans ve Lisans Müfredatlarında Yer Alan Zorunlu Muhasebe Ders Adlarına Ait Sayısal Veriler

Eğitim Türü	Devlet ve Vakıf Üniversiteleri					
	Devlet	Vakıf	Ortak Ders	Muhasebe Ders Adı Sayısı Toplam	Ön Lisans-Lisans Aynı Adlı Muhasebe Dersi Yüzdesi	Adlarına Göre Muhasebe Dersleri Genel Toplamı
Ön Lisans	28	16	15	36	0,4166	44
Lisans	30	20	18	31	0,5625	

Tablo 5’te incelendiğinde devlet ve vakıf üniversitelerine ait muhasebe bölümlerinin ön lisans ve lisans eğitim müfredatında bulunan zorunlu muhasebe ders adları incelendiğinde toplam 44 farklı muhasebe dersi tespit edildiği, toplamda ön lisans eğitimi düzeyinde 36, lisans eğitimi düzeyinde 31 muhasebe dersi bulunduğu, devlet üniversitelerinin ön lisans eğitimi düzeyinde 28, vakıf üniversitelerinin ise 16 dersi bulunduğu, bunlardan 15’inin yani yaklaşık %42’sinin her grubun müfredatlarında yer aldığı görülmektedir. Devlet üniversitelerinin lisans eğitimi düzeyinde 30, vakıf üniversitelerinin ise 20 ders türünü müfredatında bulundurduğu görülmektedir. Bunlardan 18 tanesinin yani yaklaşık %56’sının her iki grubun müfredatında yer aldığı görülmektedir.

Bu zorunlu muhasebe dersler hakkında daha anlaşılır olması adına ayrıntılı bilgi vermek ve açıklama yapmanın daha faydalı olacağı düşüncesi ile devlet ve vakıf üniversiteleri ayrımı yapılmaksızın tespit edilen aynı isimli zorunlu muhasebe derslerinin neler olduğu, devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans eğitimi düzeyinde muhasebe ve vergi uygulamaları programları müfredatında yer aldığı tespit edilen zorunlu muhasebe dersleri ve aynı şekilde lisans eğitimi düzeyinde muhasebe ve finans yönetimi bölümlerinin müfredatında yer aldığı tespit edilen zorunlu muhasebe derslerinin neler olduğu ve bunlara ait istatistiki veriler sırası ile aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 6: Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin Muhasebe Bölümü Ön Lisans-Lisans Müfredatlarının Tamamında Bulunan Zorunlu Muhasebe Dersleri

Sıra	Dersler	Devlet				Vakıf			
		Ön Lisans	%	Lisans	%	Ön Lisans	%	Lisans	%
1	Maliyet Muhasebesi (1)	193	0,9747	11	0,9166	8	100	4	0,8
2	Genel Muhasebe (1)	155	0,7828	12	100	3	0,375	5	100
3	Genel Muhasebe (2)	155	0,7828	12	100	3	0,375	5	100
4	Şirketler Muhasebesi	155	0,7828	10	0,8333	3	0,375	1	0,20
5	Paket Programlar (1) (Bilg.Muh.)	141	0,7121	11	0,9166	8	100	4	0,8
6	Muhasebe Denetimi	117	0,5909	11	0,9166	8	100	4	0,8
7	Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi	48	0,2424	9	0,75	6	0,75	1	0,20
8	Muhasebe Mevzuatı ve Meslek Etiği	18	0,0909	3	0,25	2	0,25	2	0,40
9	Yönetim Muhasebesi	10	0,05050	11	0,9166	2	0,25	4	0,8
10	Muhasebe Standartları (1)	4	0,0202	8	0,6666	3	0,375	5	100
TOPLAM PROGRAM-BÖLÜM SAYISI		198		12		8		5	

Tablo 6’da 10 farklı zorunlu muhasebe dersine devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans ve lisans eğitim müfredatında yer verdiği tespit edilmiş ve bu derslerin kaç üniversitenin zorunlu muhasebe ders havuzunda bulunduğu yüzdeleri ile göstermiştir. Maliyet Muhasebesi veya Maliyet Muhasebesi 1 dersinin müfredat da ağırlıklı olarak yer aldığı görülmektedir. Ön lisans eğitimi düzeyinde 198 devlet üniversitesinin 193’ünde, yani yaklaşık %97’inde, lisans eğitimi düzeyinde 12 devlet üniversitesinin 11’indeü yani yaklaşık %92’sinde, vakıf üniversitelerinde ise 8 ön lisans programı düzeyinin tamamında, lisans bölümü düzeyinde 5 üniversitenin 4’ünde, yani %80’inde yer aldığı görülmektedir.

Genel Muhasebe veya Genel Muhasebe 1, Şirketler Muhasebesi, Paket Programlar veya Paket Programlar 1, Muhasebe Denetimi, Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi derslerinin de devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans ve lisans eğitimi düzeyinde yaklaşık %25 ve üzeri oranda yer aldığı,

Muhasebe Mevzuatı ve Meslek Etiği, Yönetim Muhasebesi, Muhasebe Standartları veya Muhasebe Standartları 1 derslerinin devlet ve vakıf üniversiteleri ön lisans programları düzeyinde %10'un altında, lisans bölümü düzeyinde ise Yönetim Muhasebesi devlet üniversitelerinde %92, vakıf üniversitelerinde %80, Muhasebe Standartları veya Muhasebe Standartları 1 devlet üniversitelerinde %67, vakıf üniversitelerinde %100 ve Muhasebe Mevzuatı ve Meslek Etiği dersinin devlet üniversitelerinde %25, vakıf üniversitelerinde %40 oranında bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7: Ön Lisans Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programlarının Her ikisinin de Müfredatında Bulunan Aynı Zorunlu Muhasebe Dersleri

Sıra	Dersler	Devlet		Vakıf		Devlet-Vakıf Yüzde Farkı
		Program Sayısı	%	Program Sayısı	%	
1	Maliyet Muhasebesi	193	0,9747	8	100	-0,0252
2	Genel Muhasebe-1	155	0,7828	3	0,3750	0,4078
3	Genel Muhasebe-2	155	0,7828	3	0,3750	0,4078
4	Şirketler Muhasebesi	155	0,7828	3	0,3750	0,4078
5	Paket Programlar-1	141	0,7121	5	0,625	0,0871
6	Paket Programlar-2	141	0,7121	5	0,625	0,0871
7	Muhasebe Denetimi	117	0,5909	8	100	-0,4090
8	Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi	74	0,3737	1	0,125	0,2487
9	Paket Programlar	49	0,2474	3	0,375	-0,1275
10	Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri	48	0,2424	6	0,75	-0,5075
11	Genel Muhasebe	44	0,2222	5	0,625	-0,4027
12	Muhasebe Uygulamaları (1)	24	0,1212	2	0,25	-0,1287
13	Muhasebe Mevzuatı ve Meslek Etiği	18	0,0909	2	0,25	-0,1590
14	Yönetim Muhasebesi	10	0,0505	2	0,25	-0,1994
15	Muhasebe Standartları	4	0,0202	3	0,375	-0,3547
TOPLAM PROGRAM SAYISI		198		8		206

Tablo 7’de devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans programı müfredatında 15 farklı zorunlu muhasebe dersine yer verildiği tespit edilmiş ve bu derslerin kaç üniversitenin zorunlu muhasebe ders havuzunda bulunduğu yüzdeleri ile birlikte göstermiştir. Bazı üniversitelerin müfredatında Genel Muhasebe dersi tek dönemde verilerek devamında Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi dersi verilmekte, bazı üniversitelerde Genel Muhasebe 1 ve Genel Muhasebe 2 dersi verilmekte, takiben Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi dersi de verilmektedir. Dolayısıyla tabloda Genel Muhasebe dersi ayrıca yer almaktadır.

Maliyet Muhasebesi dersinin devlet üniversiteleri ön lisans düzeyinde 198 program arasından 193’ünde yani %97’inde, vakıf üniversitelerinin ise 8 programın tamamında yer aldığı ve müfredat içeriğinde en fazla yer verilen ders olduğu görülmektedir. Maliyet Muhasebesinden sonra devlet üniversitelerinin en fazla Genel Muhasebe 1 ve Genel Muhasebe 2 dersi bulundurduğu yaklaşık %72’lik orana sahip olmasından görülmektedir. Genel Muhasebeyi çift dönem uygulamayan üniversiteler de ise Genel

Muhasebe dersine tek dönemde %22’lik oranla yer aldığı, takiben Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi dersi verildiği %24’lük orandan anlaşılmakta olup aradaki yaklaşık %2’lik fark ise her iki dönem Genel Muhasebe 1 ve Genel Muhasebe 2 şeklinde ders açılan üniversitelerin aynı zamanda Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi dersine yer verdiği anlaşılmaktadır. Vakıf üniversitelerinde ise bu durum devlet üniversitelerinden farklıdır. Genel Muhasebe 1 ve Genel Muhasebe 2 dersinin bulundurulma oranı yaklaşık %37 civarındadır. Bu üniversiteler daha çok %62’si Genel Muhasebe dersine yer vermiş. Bu oran Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi dersinde %75 olup, aradaki yaklaşık %13’lük fark ise her iki dönem Genel Muhasebe 1 ve Genel Muhasebe 2 şeklinde ders açılan üniversitelerin aynı zamanda Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi dersine yer verdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca Devlet ve vakıf üniversitelerinin Paket Programlar 1, Paket Programlar 2 ve Muhasebe Denetimi derslerine %50’nin üzerinde müfredatında yer verdiği görülmektedir. Aşağıda Tablo 8’de devlet ve vakıf üniversitelerinin lisans eğitimi müfredatında bulunan 18 farklı zorunlu muhasebe dersine yer verilmiş ve bu derslerin kaç üniversitenin zorunlu muhasebe ders havuzunda bulunduğu yüzdeleri ile birlikte göstermiştir.

Tablo 8: Lisans Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin Muhasebe ve Finans Yönetimi Bölümü Her ikisinin de Müfredatında Bulunan Aynı Zorunlu Muhasebe Dersleri

Sıra	Dersler	Devlet		Vakıf		Devlet-Vakıf Yüzde Farkı
		Bölüm Sayısı	%	Bölüm Sayısı	%	
1	Genel Muhaasebe-1	12	100	5	100	0
2	Genel Muhasebe-2	12	100	5	100	0
3	Maliyet Muhasebesi-1	11	0,9166	4	0,80	0,1166
4	Yönetim Muhasebesi	11	0,9166	4	0,80	0,1166
5	Muhasebe Denetimi	11	0,9166	4	0,80	0,1166
6	Muhasebe Paket Programları-1	11	0,9166	4	0,80	0,1166
7	Şirketler Muhasebesi	10	0,8333	1	0,20	0,6333
8	Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi (Envanter ve Bilanço)	9	0,75	1	0,20	0,55
9	Muhasebe Standartları-1	8	0,6666	5	100	-0,3333
10	Maliyet Muhasebesi-2	7	0,5833	2	0,40	0,1833
11	Muhasebe Standartları-2	4	0,3333	1	0,20	0,1333
12	Muhasebe ve Finans Bitirme Projesi	4	0,3333	1	0,20	0,1333
13	Muhasebe ve Finans Uygulamaları	4	0,3333	2	0,40	-0,06667
14	Muhasebe Meslek Hukuku	3	0,25	2	0,40	-0,15
15	Muhasebe Bilgi Sistemi	2	0,1666	1	0,20	-0,0333
16	Banka İşlemleri ve Muhasebesi	2	0,1666	1	0,20	-0,0333
17	Vergi Muhasebesi	2	0,1666	1	0,20	-0,0333
18	İleri Muhasebe	1	0,0833	1	0,20	-0,1166
TOPLAM PROGRAM SAYISI		12		5		17

Tablo 8’de görüldüğü üzere Genel Muhasebe 1 ve Genel Muhasebe 2 derslerinin 12 devlet ve 5 vakıf üniversitesinin müfredatının tamamında yer aldığı, Maliyet Muhasebesi, Yönetim Muhasebesi, Muhasebe Denetimi ve Paket Programları 1 dersinin devlet üniversitelerinin yaklaşık %92’sinde, vakıf üniversitelerinin ise %80’ninin müfredatında yer alan en yüksek oranlı dersler arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi veya Envanter ve Bilanço isimli dersler devlet üniversitelerinin %75’lik oranla müfredatında yer verdiği ders olarak dikkat çekmekte, iken vakıf üniversitelerinin %100’ünde yer alan Muhasebe Standartları veya Muhasebe Standartları 1 dersinin de ön planda olduğu görülmektedir.

Daha önce devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans ve lisans eğitimi müfredatında 44 farklı zorunlu muhasebe dersine rastlanıldığından bahsedilmiştir. Bu kapsamda Tablo 6, Tablo 7 ve Tablo 8’de gösterilen dersler dışında müfredat havuzlarında bulunan diğer muhasebe dersleri ve bunlara ait sayısal bilgiler de Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Muhasebe Bölümleri Ön Lisans-Lisans Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin Müfredatlarında Bulunan Diğer Zorunlu Muhasebe Dersleri

Sıra	Dersler	Devlet				Vakıf			
		Ön Lisans	%	Lisans	%	Ön Lisans	%	Lisans	%
1	Muhasebe Uygulamaları-2	15	0,0757	-	-	-	-	-	-
2	Muhasebede E-İşlemler	12	0,0606	-	-	-	-	-	-
3	Muhasebe Uygulamaları ve Ticari Belgeler	12	0,0606	-	-	-	-	-	-
4	Banka Muhasebesi	10	0,0505	2	0,1666	-	-	1	0,20
5	Maliyet Muhasebesi-2	6	0,0303	-	-	-	-	-	-
6	İnşaat Muhasebesi	6	0,0303	-	-	-	-	-	-
7	Muhasebede E-İşlemler-2	5	0,0252	-	-	-	-	-	-
8	Muhasebede İleri Düzey Excel Uygulamaları	5	0,0252	-	-	-	-	-	-
9	Muhasebe Bilgi Sistemi ve Organizasyonu	4	0,0202	2	0,1666	-	-	1	0,2
10	Konaklama Muhasebesi	3	0,0151	-	-	-	-	-	-
11	Vergi Muhasebesi ve Uygulamaları	1	0,0050	2	0,1666	-	-	1	0,2
12	Devlet Muhasebesi	1	0,0050	-	-	-	-	-	-
13	Enflasyon Muhasebesi	1	0,0050	-	-	-	-	-	-
14	Paket Programlar	49	0,2474	-	-	3	0,375	-	-
15	Maliyet Muhasebesi-2	-	-	7	0,5833	-	-	2	0,4
16	Muhasebe Standartları-2	-	-	4	0,3333	-	-	1	0,2
17	Muhasebe ve Finans Bitirme Projesi	-	-	4	0,3333	-	-	1	0,2
18	Muhasebe ve Finans Uygulamaları-1	-	-	4	0,3333	-	-	2	0,4
19	Uzmanlık Muhasebesi	-	-	3	0,25	-	-	1	0,125
20	Denetim Standartları-2	-	-	2	0,1666	-	-	-	-
21	Muhasebede Güncel Konular	-	-	2	0,1666	-	-	-	-
22	İleri Muhasebe Uygulamaları	-	-	1	0,0833	-	-	1	0,2
23	İhtisas Muhasebesi-2	-	-	1	0,0833	-	-	-	-
24	Maliyet Yönetimi	-	-	1	0,0833	-	-	-	-
25	Tasfiye ve İflas İşlemleri Muhasebesi	-	-	1	0,0833	-	-	-	-
26	Kar Amacı Olmayan Örgütlerde Muhasebe	-	-	1	0,0833	-	-	-	-

27	Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri-2	-	-	1	0,0833	-	-	-	-
28	Adli Muhasebe	-	-	1	0,0833	-	-	-	-
29	Muhasebe ve Finans Uygulamaları-2	-	-	-	-	-	-	2	0,4
30	Finansal Bilanço Analizi	-	-	-	-	-	-	1	0,2
TOPLAM PROGRAM-BÖLÜM SAYISI		198		12		8		5	

Tablo 9’da görüldüğü gibi devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans ve lisans eğitimi düzeyinde müfredatında yer alan 30 farklı muhasebe dersine ait bilgilere yer verilmiştir. Tabloda yer alan derslerden bazılarının sadece ön lisans eğitimi düzeyinde, bazılarının sadece lisans eğitimi düzeyinde, bazılarının ise vakıf üniversitelerinde bulunmadığı, Muhasebe ve Finans Uygulamaları 2 ve Finansal Bilanço Analizi derslerinin ise sadece vakıf üniversiteleri lisans eğitimi düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Ön lisans eğitimi düzeyinde paket programlar dersi en az bir dönem dahi olsa %100’ yakın düzeyde müfredat da yer aldığı anlaşılmaktadır.

En dikkat çekici dersin Paket Programlar dersi olduğu, devlet üniversitelerinin 198 ön lisans programından 49’unda yani yaklaşık %25’inin, vakıf üniversitelerinin ise 8 programın 3’ünde yani %37’sinin müfredatında yer aldığı görülmektedir. Bu verilerin müfredatta, Paket Programlar 1 ve Paket Programlar 2 dersi olarak iki dönem şeklinde yer almayan, yani tek dönem Paket Program dersi bulunan üniversitelere ait olduğu söylenebilir.

Muhasebe Uygulamaları-2, Muhasebe E-İşlemler, Muhasebe Uygulamaları ve Ticari Belgeler, Maliyet Muhasebesi 2, İnşaat Muhasebesi, Muhasebe İleri Düzey Excel Uygulamaları, Devlet Muhasebesi, Enflasyon Muhasebesi ve Konaklama Muhasebesi derslerine düşük oranlıda olsa sadece devlet üniversitelerine ait ön lisans eğitimi düzeyinde müfredatta yer verildiği görülmektedir. Maliyet Muhasebesi 2, Muhasebe Standartları 2, Muhasebe ve Finans Bitirme Projesi, Muhasebe ve Finans Uygulamaları 1, Uzmanlık Muhasebesi, İleri Muhasebe Uygulamaları derslerinin devlet ve vakıf üniversitelerinin lisans eğitimi düzeyinde müfredatta yer verildiği görülmektedir. Oransal olarak değerlendirildiğinde Maliyet Muhasebesi 2 dersinin devlet üniversitelerinin lisans eğitimi bölümlerinin %58’inde, vakıf üniversitelerinde ise %40’nda yer alması lisans eğitiminde tercih edilen bir ders olduğunu göstermektedir.

6. Sonuç ve Tartışma

Devlet ve vakıf üniversiteleri bakımından doğrudan muhasebe eğitiminin verildiği ön lisans eğitimi düzeyinde Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programları ile lisans eğitimi düzeyinde Muhasebe ve Finans Yönetimi bölümlerinde müfredat yönünden muhasebe eğitiminin ele alındığı ve her iki eğitim türünde mukayeselerin yapılması amacıyla yapılan bu çalışmada ulaşılan sonuçlar aşağıdaki gibidir:

İncelemeler sonucunda ön lisans eğitimi düzeyinde 198 devlet üniversitesi (%96), 8 vakıf üniversitesi (%4), lisans eğitimi düzeyinde 12 devlet üniversitesi (%71), 5 vakıf üniversitesi (%29) olmak üzere toplamda 206 ön lisans programı, 17 lisans bölümü olmak üzere 223 program ve bölüm tespit edilmiştir. Bunların %94’ü devlet, %6’ı vakıf üniversitesidir.

Ön lisans eğitimi düzeyinde devlet üniversitelerinde ortalama 35 ders olduğu, bunların ortalama; 9’unun seçmeli ders olduğu (%26), 26’sının zorunlu ders (%74), bunun 7 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu (%28), bu zorunlu muhasebe derslerinin de toplam ders sayısına oranının %21 olduğu tespit edilmiştir. Vakıf üniversitelerinde ise ortalama; 30 ders olduğu, 5’inin seçmeli ders olduğu (%16), 25’inin zorunlu ders (%84), bunun 7 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu (%30), bu zorunlu muhasebe derslerinin de toplam ders sayısına oranının yaklaşık %25 olduğu tespit edilmiştir.

Genel bir değerlendirme ile ön lisans eğitimi düzeyinde; ortalama 35 ders olduğu, 9’unun seçmeli ders olduğu (%26), zorunlu ders 26 (%74), bunun 7’sinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu (%28), bu zorunlu muhasebe derslerinin de ortalama toplam ders sayısına oranının yaklaşık %21 olduğu görülmektedir. Devlet ve vakıf üniversiteleri bakımından mukayese edildiğinde devlet üniversitelerinin

müfredat verilerini genel ortalamaya benzer olduğu, vakıf üniversitelerinin ise genel ortalamanın altında olduğu ama yakın olduğu tespit edilmiştir.

Lisans eğitimi düzeyinde devlet üniversitelerinde ortalama 57 ders olduğu, bunların ortalama; 16'sının seçmeli ders olduğu (%28), 41'inin zorunlu ders (%72), bunun 13 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu (%31), bu zorunlu muhasebe derslerinin de toplam ders sayısına oranının %22 olduğu tespit edilmiştir. Vakıf üniversitelerinde ise ortalama; 48 ders olduğu, bunun 8'inin seçmeli ders olduğu (%16), zorunlu ders 40 (%84), bunun ortalama 9 adedinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu (%24), bu zorunlu muhasebe derslerinin toplam ders sayısına oranının %19 olduğu tespit edilmiştir.

Genel bir değerlendirme ile lisans eğitimi düzeyinde; ortalama 55 ders olduğu, 14'unun seçmeli ders olduğu (%25) zorunlu ders 41 (%75), bunun 12'sinin doğrudan muhasebe ile ilgili dersler olduğu (%29), bu zorunlu muhasebe derslerinin de ortalama toplam ders sayısına oranının %21 olduğu tespit edilmiştir. Devlet ve vakıf üniversiteleri bakımından mukayese edildiğinde devlet üniversitelerinin müfredat verilerini genel ortalamaya benzer olduğu, vakıf üniversitelerinin ise genel ortalamanın altında olduğu ama yakın olduğu tespit edilmiştir.

Ön lisans programlarında eğitim öğretim süresinin 4 yarıyıl, lisans bölümlerinde 8 yarıyıl olması nedeni ile eğitim süresi bakımından ders adedinin oransal dağılım bakımından iki katı olması beklenir. Ayrıca Bologna kriterleri kapsamında ders iş yükü bakımından ön lisans eğitimi iş yükünün 120 AKTS, lisans eğitimi iş yükünün 240 AKTS olarak belirlenmiş olması da bu durumu destekler niteliktedir. Ancak bu husus verilen eğitimin niteliği gereği ders isimlerinin aynı olması içeriklerinin ve kazanımlarının farklı olacağı gerçeğinin de göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılmasında fayda vardır. Dolayısıyla ders içerik ve kazanımlarından bağımsız olarak nicelik bakımından ön lisans ve lisans müfredat verilerinde oransal olarak değişiklik olmaması ön görülür. Mukayese açısından yukarıda açıklanan sonuçlar ön lisans- lisans eşleştirmesinde oransal benzerlik durumu incelendiğinde; devlet üniversitelerinde seçmeli ders oranının ön lisans eğitiminde %30, lisans eğitiminde ise %28 olduğu, zorunlu ders oranının ise ön lisans eğitiminde %74, lisans eğitiminde ise %72 olduğu, zorunlu dersler içerisinde muhasebe derslerinin oranı ön lisans eğitiminde %28, lisans eğitiminde ise %31 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin de toplam derslere oranının ön lisans eğitiminde %21, lisans eğitiminde %22 olduğu tespit edilmiştir. Bu durum vakıf üniversitelerinde ise; seçmeli ders oranının ön lisans ve lisans eğitiminde %16 olduğu, benzer şekilde zorunlu ders oranının da ön lisans ve lisans eğitiminde %84 olduğu, zorunlu dersler içerisinde muhasebe derslerinin oranı ön lisans eğitiminde %30, lisans eğitiminde ise %24 olduğu, zorunlu muhasebe derslerinin toplam derslere oranı ön lisans eğitiminde %25, lisans eğitiminde ise %19 olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak gerek devlet üniversitelerinin ön lisans ve lisans eğitimlerinin karşılaştırmasında ön görüldüğü gibi müfredat verilerine ait oranların birbirine yakın olduğu, farkın maksimum %3 ve altında olduğu, gerekse vakıf üniversitelerinde de ön görüldüğü gibi birbirine yakın olduğu, farkın maksimum %6 ve altında olduğu tespit edilmiştir.

Müfredat incelemesinde zorunlu muhasebe derslerinin isimleri incelendiğinde toplam 44 farklı isimde muhasebe dersi tespit edilmiş, bunların, 36'sının ön lisans da 31'inin lisans düzeyinde yer aldığı, devlet üniversitelerinin ön lisans programında 28, vakıfta 16 farklı isimde muhasebe dersinin yer aldığı, 15'inin (%48) ise her grubun müfredatında bulunduğu tespit edilmiştir. Devlet üniversitelerinin lisans düzeyinde 30, vakıf üniversitelerinin lisans düzeyinde 20 farklı muhasebe dersi isminin müfredatta yer aldığı, 18'inin (%56) ise her grubun müfredatında yer aldığı tespit edilmiştir.

10 farklı zorunlu muhasebe dersinin de devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans ve lisans müfredatında aynı isimde bulundurulduğu tespit edilmiştir. Devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans ve lisans düzeyinde; Maliyet Muhasebesi veya Maliyet Muhasebesi 1 dersinin %80'in üzerinde, Genel Muhasebe veya Genel Muhasebe 1, Şirketler Muhasebesi, Paket Programlar veya Paket Programlar 1, Muhasebe Denetimi, Dönem Sonu İşlemleri Muhasebesi derslerinin %25'in üzerinde yer aldığı tespit edilmiştir., Lisans düzeyinde ise Yönetim Muhasebesi devlet üniversitelerinde %92, vakıf üniversitelerinde %80, Muhasebe Standartları veya Muhasebe Standartları 1 devlet üniversitelerinde %67, vakıf üniversitelerinde %100 ve Muhasebe Mevzuatı ve Meslek Etiği dersinin devlet üniversitelerinde %25, vakıf üniversitelerinde %40 oranında yer aldığı tespit edilmiştir.

Devlet ve vakıf üniversitelerinin ön lisans düzeyinde Paket Programlar 1, Paket Programlar 2 ve Muhasebe Denetimi derslerine %50'nin üzerinde müfredatlarında yer verdiği, Genel Muhasebe, Maliyet

Muhasebesi, Şirketler Muhasebesi, Muhasebe Denetimi gibi dersleri bulundurma oranı %50'nin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Lisans düzeyinde ise Genel Muhasebe 1, Genel Muhasebe 2, Maliyet Muhasebesi (1), Yönetim Muhasebesi, Denetim, Paket Programları (1) derslerinin %80'in üzerinde, Maliyet Muhasebesi 2 dersinin de %40'ın üzerinde yer aldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak müfredat çalışmasında devlet ve vakıf üniversitelerinin gerek ön lisans, gerekse lisans düzeyinde doğrudan muhasebe eğitiminin verildiği, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programları ile Muhasebe ve Finans Yönetimi bölümlerinin müfredatında zorunlu derslerinde müşterek olarak; Genel Muhasebe, Maliyet Muhasebesi, Paket Programları, Şirketler Muhasebesi, Muhasebe Denetimi gibi derslere ağırlıklı olarak yer verildiği, diğer zorunlu derslerin eğitim süresi ile paralel olarak ihtiyaca göre değiştiği, bu derslere ilave olarak lisans düzeyinde ise Genel Muhasebe 2, Maliyet Muhasebesi ve Yönetim Muhasebesi derslerinin ağırlıklı olarak yer aldığı, devlet ve vakıf üniversiteleri ön lisans ve lisans eğitimi düzeyinde seçmeli ve zorunlu ders oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Zaif ve Ayanoğlu'nun (2007) devlet ve vakıf üniversitelerinin lisans İşletme bölümlerinde muhasebe derslerinin toplamının oranı tüm derslere oranı %14 olduğu, Terzi vd. (2013) İşletme bölümlerinin sonucunda zorunlu ve seçmeli ders sayısının devlet üniversitelerinde vakıf üniversitelerine göre daha fazla sayıda olduğu ve Şahin (2020) çalışmasında Sağlık Yönetimi ön lisans, lisans alanında Genel Muhasebe dersinin zorunlu ders olduğu sonuçları çalışma sonuçlarımız ile benzer sonuçlar olarak görülmektedir.

Ön lisans düzeyinde müfredat çalışması yapmayı düşünen Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarında araştırma sonuçları ile paralel olacak şekilde; dört yarıyla ortalama 35 ders, 9'u seçmeli, 26'sı zorunlu, bunun 7'sinin doğrudan muhasebe ile ilgili derslerden oluşan bir planlama yapmaları, zorunlu dersler arasında Maliyet Muhasebesi, Genel Muhasebe, Şirketler Muhasebesi, Paket Programlar-1, Paket Programlar-2, Muhasebe Denetimi, Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri derslerini bulundurmaları, Bologna kriterleri kapsamında ders isimlerini belirledikten sonra bu ilgili dersleri AKTS iş yükü dağılımında seçmeli havuzunda en az %25'lik orana göre ders kazanım ve içeriklerini oluşturmaları önerilmektedir. Ayrıca sonradan muhasebe ile ilgili lisans eğitimine devam eden öğrenciler olması halinde önerilen zorunlu derslerin kazanım ve içeriklerinin lisans eğitiminde aynı derslerin AKTS'leri ile uyumu sağlanarak planlama yapılabilirse dersin amaç öğrenim kazanımları aynı olacak ve öğrencilerin derslerden muaf olmalarına destek olunmuş olacaktır.

Benzer bir öneri lisans düzeyinde müfredat çalışması yapmayı düşünen Muhasebe ve Finans Yönetimi programlarında araştırma sonuçları ile paralel olacak şekilde; sekiz yarıyla ortalama 55 ders, 14'ü seçmeli, 41'i zorunlu, bunun 12'sinin doğrudan muhasebe ile ilgili derslerden oluşan bir planlama yapmaları, zorunlu dersler arasında Maliyet Muhasebesi-1, Maliyet Muhasebesi-2, Yönetim Muhasebesi, Genel Muhasebe-1, Genel Muhasebe-2, Muhasebe Paket Programları, Muhasebe Denetimi, Muhasebe Standartları derslerini bulundurmaları, Bologna kriterleri kapsamında ders isimlerini belirledikten sonra bu ilgili dersleri AKTS iş yükü dağılımında seçmeli havuzunda en az %25'lik orana göre ders kazanım ve içeriklerini oluşturmaları önerilmektedir.

Bu program ve bölümler ile ilgili yeni müfredat çalışmalarında bu tespitlerin göz önünde bulundurulmasında fayda vardır. Ayrıca seçmeli dersler ile ilgili ve AKTS bilgilerini de içerir farklı bilimsel çalışmaların yapılması, yüksek lisans ve doktora düzeyinde benzer çalışmanın yapılması literatüre katkı açısından önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksu, İ. ve Gül, M. (2018) Lisansüstü Programlardaki Muhasebe Derslerinin Dünya ve Türkiye Üniversiteleri Açısından Karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 96-117.
- Arslan, M. ve Pehlivan, E. (2020). Türkiye'de Meslek Yüksekokulu Fizyoterapi Önlisans Programlarının İncelenmesi Ve Müfredat Analizi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 8(3), 741-748.
- Çil Koçyiğit, S., Şenay, F., Dursun, T. N. ve Kahraman, G. (2018). Türkiye'deki Üniversitelerde Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Eğitiminde Muhasebe Ve Finansman Dersleri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Marmara University Social Sciences Institute/Öneri*, 13(49).

- Ergün, İ., Kaldırım, Z. ve Özcan, İ. (2022). İşletme ve Muhasebe Eğitimi Müfredatı Yeterince Sürdürülebilir mi? Türkiye ve Diğer Ülke Üniversitelerinin Müfredatlarının Doküman Analizi ile Karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25(Özel Sayı), 314-324.
- Eskin, İ. ve Sarısoy, Ö. (2023). Muhasebe Eğitiminde Dijital Yetkinlikler: Türk Muhasebe Müfredatı Üzerine Bir İnceleme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (58), 169-192.
- Erendağ, F. (2004). *Halkla İlişkiler Eğitimi: Türkiye ve ABD'deki Lisans Düzeyi Halkla İlişkiler Müfredat Programlarının Karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Horngren, C. T., Harrison, W. T. & Oliver, M. S. (2012). *Accounting*. Ninth Edition, Pearson.
- Kandemir, T. ve Kardeş, Z. (2023). Muhasebe Eğitiminde Verilen Bilgi Teknolojileri Odaklı Dersler: Amerika Birleşik Devletleri Ve Türkiye Muhasebe Bölümlerinin Karşılaştırılması. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(1-Prof. Dr. Feyzullah EROĞLU Armağan Sayısı), 275-293.
- Karaduman, M. ve Akbulutgiller, B. (2017). Türkiye'de Gazetecilik Eğitimi: Lisans Müfredat Programları Karşılaştırması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(4).
- MEB. (2025, 9 Temmuz). *Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü TTKB Onaylı Programlar*. Erişim Adresi: <https://ookgm.meb.gov.tr/programlar.php>
- MEB. (2025, 9 Temmuz). *Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Kurumlar ve Okullar*. Erişim Adresi: <https://mtegm.meb.gov.tr/kurumlar/>
- MEB. (2025, 9 Temmuz). *Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Kurs Programı Arama*. Erişim Adresi: <https://e-yaygin.meb.gov.tr/pagePrograms.aspx>
- Mert, H., Varcan, A., Koç, F. ve Topluk, B. (2020). Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitiminin Yeterliliğine Yönelik Meslek Adayları Üzerinde Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 20(60), 251-274.
- Neuman, W.L. (2006). *Toplumsal araştırma yöntemleri nicel ve nitel yaklaşımlar 2*, (7. Baskı), (S. Özge, 2014, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi. (Orijinal yayın tarihi, 1991).
- Özdoğan, B. ve Mollaoğulları, B. F. (2019). Devlet Üniversitelerinde Verilen Muhasebe Eğitimi İle Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme: Ege Bölgesi Örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(4), 1037-1060.
- Sever, G. N. ve Buzlu, M. Ö. (2015). Turizm Fakülteleri Bünyesindeki Rekreasyon Programları İçin Müfredat Kapsamı Önerisi: Bilimetric Bir Çalışma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(2), 381-396.
- Şahin, S. (2020). Türkiye'deki Üniversitelerde Sağlık Yönetimi Eğitiminde Muhasebe ve Finansman Dersleri Durum Analizi. *İşletme Akademisi Dergisi*, 1(2), 102-124.
- Tekşen, Ö., Tekin, M. ve Gençtürk, M. (2010). Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne Bağlı Meslek Yüksekokulları Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (46), 100-112.
- Terzi, S., Şen, İ. K. ve Solak, B. (2013). Bologna Sürecinin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Üniversitelerin İşletme Bölümlerinin Ders Programları Üzerine Bir İnceleme. *Muhasebe ve finansman dergisi*, (59), 83-100.
- TESMER. (2025, 9 Temmuz). *e-USE e-stajyer eğitimi*. Erişim Adresi: <https://temelegitim.tesmer.org.tr/post/1220>
- Tosunoğlu, B. ve Cengiz, S. (2020). Türkiye'de Muhasebe Eğitimi: Lisans Müfredatının İncelenmesi Ve Gelişmeler Kapsamında Değerlendirilmesi. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 6(2), 194-214.

- Uçma, T. ve Beycan, M. (2009). Muhasebe Eğitiminde Uzaktan Öğretim Ve E-Öğrenme. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 2(3), 35-50.
- Uyar, S. ve Yelgen, E. (2012). Konaklama İşletmelerinin Muhasebe Eğitiminden Beklentileri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 327-348.
- Üçoğlu, D. (2021). Adli Muhasebe Eğitimi: Yüksek Lisans Müfredat Geliştirme Önerisi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 23(1), 81-106.
- Yalın, Ş. ve Aktaş, R. (2023). Eğitimde Kalite Arayışları Ve Akreditasyon: Muhasebe Eğitimi Üzerine Bir Çalışma. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 157-182.
- Yağcı, P. (2015). *Lisans Düzeyinde Rekreasyon Bölümü Müfredatlarının İncelenmesi Ve Örnek Müfredat Çalışması*. (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Yenipinar, U. ve Kardaş, K. (2019). Turizm Rehberliği Bölümleri Müfredat Geliştirme Önerisi. *Journal of Travel and Tourism Research*, 15(15), 1-26.
- YÖK. (2025, 9 Temmuz). *Üniversitelerimiz*. Erişim Adresi: <https://yokatlas.yok.gov.tr/universite.php>
- Zaif, F. ve Ayanoğlu, Y. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 115-136.
- Weygandt, J. J., Kimmel, P. D. & Kieso, D. E. (2019). *Financial accounting*. John Wiley, Sons.

Research Article

Yükseköğretimde Muhasebe Eğitimi: Lisans Ve Ön Lisans Düzeyinde Muhasebe Bölümlerinin Müfredat İçeriklerinin Mukayeseli Analizi

Accounting Education in Higher Education: Comparative Analysis of Curriculum Contents of Accounting Departments at Undergraduate and Associate Degree Level

Mehmet Ali EKİNCİ

Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi

Serinhisar Meslek Yüksekokulu

mekinci@pau.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-4280-5563>

Extended Summary

Curricula in higher education are updated based on developments in relevant scientific fields. Updating curricula is crucial for ensuring professional competence and qualifications. These updates can sometimes stem from national or international developments and standards, as well as changes in laws and regulations. Furthermore, the level of interaction with other sciences, the opinions of professionals, university-industry collaborations, stakeholder views, and technological advancements also influence curricula. As with any scientific field, accounting education is also affected by these developments.

Accounting is a branch of science that records, classifies, reports, and analyzes financial events occurring in businesses (Hornigren et al., 2012, p. 3). This definition appears in many sources in the literature, and some refer to it as an information system rather than a branch of science. For example, Weygandt, Kimmel, and Kieso (2019, pp. 2-5) define accounting as an information system that defines, measures, and communicates financial information about economic units. Accounting education can be said to be the training provided to train and develop the skills of the professional staff, managers, and accounting professionals that businesses need in accounting.

The main objectives of accounting education can be listed as carrying out the recording system within the framework of generally accepted accounting principles, educating individuals in line with business objectives, developing knowledge and skills in order to increase quality in the field of accounting, ensuring that developments in information technologies are reflected in the field of accounting and minimizing errors in order to increase efficiency (Uyar and Yelgen, 2012, p.332).

Accounting education should be evaluated from two perspectives. In this context, it can be said that it is provided through non-formal and formal education institutions in our country. Non-formal education includes courses offered by Public Education Directorates affiliated with the Ministry of National Education (<https://e-yaygin.meb.gov.tr>); private tutoring centers that issue certificates approved by the Ministry of National Education (<https://oogkm.meb.gov.tr>); training provided by TESMER, established within the Chamber of Certified Public Accountants and Financial Advisors, of which accounting professionals are members (<https://www.tesmer.org.tr>); formal education includes secondary schools affiliated with the Ministry of National Education (<https://mtegm.meb.gov.tr>); and higher education includes associate, undergraduate, master's, and doctoral programs (<https://yokatlas.yok.gov.tr>). While there are programs and departments directly related to accounting education at the higher education level, there are also departments and programs that partially include accounting education in their curriculum.

In accounting education, the courses and their content are crucial, taking into account factors such as contemporary requirements, technological innovations, industry and stakeholder expectations and opinions, and laws and regulations. Therefore, it can be argued that curricula in accounting education are crucial elements in the training and development of professional accountants. It can be argued that the diversity of these crucial curricula across higher education institutions makes it difficult to achieve a standard.

In the literature on accounting education; Zaif and Ayanoğlu (2007) investigated the accounting course credits of business administration departments in state and foundation universities; Terzi et al. (2013) investigated the national credits and ECTS of the courses taught in business administration departments; Aksu and Gül (2018) compared the accounting courses in graduate business administration departments in terms of world and Turkish universities; Koçyiğit et al. (2018) investigated the existence of accounting and finance courses in Accounting and Finance in Health Management Master's Education; Şahin (2020) investigated accounting and finance-related courses in associate, undergraduate, master's and doctoral programs in Health Management; Tosunoğlu and Cengiz (2020) investigated the accounting education and course curricula in undergraduate departments of state and foundation universities and their opinions through a survey of academicians and professionals; Eskin and Sarısoy (2023) investigated the digitalization levels of accounting and finance management undergraduate departments of 17 universities that are directly based on accounting education in Turkey. However, as can be seen, despite numerous studies on accounting education curricula, no study has been found that examines and compares associate and undergraduate programs and departments offering direct accounting education at state and foundation universities. This study aims to contribute to the literature by exploring this aspect of accounting education.

The purpose of this study is to determine the current status of associate and undergraduate departments and programs offering direct accounting education in Turkey through content analysis. This study compares the curricula of state and foundation universities, as well as associate and undergraduate programs. This study examines the total number of courses, the number of required and elective courses, the identification of accounting courses offered among required courses, and the ratio of required accounting courses to the required and total number of courses. The study also aims to identify similar and different aspects of the common curricula of associate and foundation universities, undergraduate state and foundation universities, and the joint curricula of these universities. Furthermore, the results of this study are intended to guide future curricular development for associate and Tax Applications programs and undergraduate Accounting and Financial Management departments.

Content analysis, also known as nonreactive research or secondary analysis, is a technique among qualitative research methods. It is technically based on collecting and analyzing content from texts. Nonreactive analysis is the process of placing words, messages, and symbols within a text to convey to a reader or recipient, and the research process is conducted without the influence of the researcher analyzing the text's content. It allows the researcher to uncover the content within a communication source and allows the researcher to examine it in depth and explore it in different ways. It also allows the researcher to compare the content of multiple texts and analyze them using different qualitative techniques (Neuman, 2006/2014, p. 466).

As a result, in the curriculum study, it is seen that direct accounting education is provided at both associate and undergraduate levels in state and foundation universities, that the curricula of Accounting and Tax Applications Programs and Accounting and Financial Management departments jointly include , Accounting Auditing in their compulsory courses, other compulsory courses change according to need in parallel with the duration of education, and in addition to these courses, General Accounting 2, Cost Accounting and Management Accounting are predominantly included at the undergraduate level, and the ratios of elective and compulsory courses at the associate and undergraduate levels in state and foundation universities are close to each other. Zaif and Ayanoğlu (2007) reported that the ratio of total accounting courses to all courses in undergraduate Business Administration departments of state and foundation universities is 14%, while Terzi et al. (2013) The results of the study in which the number of compulsory and elective courses in the Business Administration departments is higher in state universities than in foundation universities and the study in Şahin (2020) show that the Health Management course is a compulsory course in the associate degree and the General Accounting course

in the undergraduate degree are seen as similar results to our study results.

It would be beneficial to consider these findings and results in new curricular studies for these programs and departments. Furthermore, it is believed that incorporating ECTS information into studies and elective courses in more detailed scientific studies would be beneficial. It is recommended that this study be conducted in other scientific fields and that the current study be expanded by including elective courses.